

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12Co/373/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6215204905
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 02. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Halušková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2017:6215204905.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici z predsedníčky senátu JUDr. Jany Haluškovej a členov senátu Mgr. Kataríny Katkovej a JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD., v spore žalobcu Y. O., nar. XX.XX.XXXX, s trvalým pobytom D. XXX/XX, XXX XX Q. O., právne zastúpeného advokátkou JUDr. Zuzanou Dobrovanov Šimovou, so sídlom Komenského 18, 984 01 Lučenec, proti žalovanému Mesto Modrý Kameň, so sídlom Mariánske námestie 304/1, 992 01 Modrý Kameň, IČO: 00 319 457, právne zastúpenému JUDr. Máriusom Vladovičom, advokátom, so sídlom Nemocničná 16, 990 01 Veľký Krtíš, o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš č. k. 2C/362/2015-142 zo dňa 07. 07. 2016 takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

Žalovaný má nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Veľký Krtíš (ďalej len „okresný súd“, resp. „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 07. 07. 2016 zamietol žalobu o určenie, že nehnuteľnosti vedené na liste vlastníctva č. XXXX, pozemky registra „E“ parc. č. XXXX/XX, orná pôda o výmere XXX m², k. ú. a obec P. O. pod B 2 v podiele XXXX/XXXX zapísané na žalovaného, na LV č. XXXX, pozemky registra „C“, parc. č. XXXX/X, orná pôda o výmere XXXX m², parc. č. XXXX/X, zastavané plochy a nádvoria o výmere XX m², pre k. ú. a obec P. O. pod B 2 v podiele XXXX/XXXX, zapísané na žalovaného, patria do dedičstva po poručiťovi Q. O., zomr. XX. XX. XXXX, naposledy bytom P. O. (prvý výrok). Žalovanému priznal náhradu trov vo výške 100 % potrebných na účelné bránenie jeho práv (druhý výrok).

Okresný súd odôvodnil rozsudok nedostatkom žalobcovej aktívnej vecnej legitímácie s poukazom na § 78 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), pretože v konaní o určenie predmetu dedičstva ide o nútené spoločenstvo. Stranami sporového konania neboli tí, ktorí mali byť, teda všetci dedičia po nebohom Q. O.. Žalobca sa síce pôvodnou žalobou domáhal určenia, že je výlučným vlastníkom uvedených nehnuteľností, neskôr bola na základe jeho dispozitívneho právneho úkonu uznesením č. k. 2C/362/2015-115 zo dňa 03. 05. 2016 pripustená zmena žaloby o určenie, že predmetné nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiťovi Q. O..

Výrok o náhrade trov konania odôvodnil okresný súd ustanoveniami § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej iba „CSP“). Plný úspech vo veci mal žalovaný, ktorému okresný súd priznal náhradu 100 % trov konania potrebných na účelné bránenie práva s tým, že o ich výške rozhodne súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením.

2. Proti rozsudku okresného súdu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca s poukazom na § 355 ods. 1, § 365 ods. 1 písm. d), f), h) a § 389 ods. 1 písm. b) CSP, pričom zopakoval tvrdenia, ktoré ho viedli k podaniu návrhu na pripustenie zmeny žaloby a citoval § 129 ods. 1, § 130 ods.

1 a § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Rozsudku súdu prvej inštancie vytýkal, že sa nezaoberal splnením hmotnoprávnych zákonných podmienok nadobudnutia vlastníckeho práva poručiteľa Q. O. titulom vydržania, ale vec posúdil len z procesného hľadiska, čo odvolateľ nepovažuje za správne a zákonné. Má za to, že okresný súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi spravodlivé prejednanie jeho veci. Pri odvolaní poukázal na rozhodnutie NS ČR sp. zn. 28Cdo/2375/2012, vychádzajúce z uznesenia NS ČR z 28. 06. 2011 sp. zn. 32Cdo/1675/2011, podľa ktorého je k podaniu žaloby o určenie, že právny predchodca žalobcu bol ku dňu svojej smrti vlastníkom predmetného majetku oprávnený ktorýkoľvek z potenciálnych dedičov samostatne, lebo ide iba o fázu pred dodatočným prejednaním dedičstva po poručiteľovi a výsledok sporu nijako nezasahuje do postavenia žalobcu v rámci dedičského konania, ktoré bude ohľadom spornej nehnuteľnosti následne vedené. V tomto smere nejde o nerozlučné spoločenstvo. Odvolateľ argumentoval aj tým, že nejde o spor vyvolaný dedičským konaním, ale bol by bez ohľadu na to, či poručiteľ zomrel, keďže v konečnom dôsledku smeruje k deklarovaniu existencie vecného práva už v čase pred jeho smrťou a ku dňu jeho smrti. Do doby prejednávania majetkovej hodnoty v dedičskom konaní je potrebné z vecnoprávnej stránky všetkých dedičov považovať za spoluvlastníkov majetku prináležiaceho do dedičstva, lebo ich podiely na prejednanom majetku nie sú zatiaľ určené len v rámci skúmania existencie naliehavého právneho záujmu. V zmysle § 137 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „O. s. p.“ súd pre potreby konania predbežne posudzuje či ten (tí), čo sa na súd obrátili so žalobou, prichádzajú do úvahy ako dedičia. Každý jeden zo solidárne oprávnených je oprávneným k celému právu, teda aj k majetkovej hodnote. Výrok súdu nie je spôsobilý prejavíť zápisom v katastri nehnuteľností. Poukázal aj na rozhodnutie R 12/2014, podľa ktorého žaloba o určenie vlastníckeho práva ako podklad pre zápis v katastri nehnuteľností musí smerovať voči všetkým osobám aktuálne zapísaným v katastri nehnuteľností ako vlastníkom, nie proti všetkým ďalším osobám. Argumentoval aj tým, že ustanovenie § 78 CSP, ktorý aplikoval súd prvej inštancie v rozsudku je účinné od 01. 07. 2016. Posledné pojednávanie sa na súde prvej inštancie konalo 23. 06. 2016. ešte za účinnosti O. s. p. Pojednávanie bolo po skončení dokazovania odročené len za účelom vyhlásenia rozsudku na 07. 07. 2016, kedy už súd aplikoval ustanovenia CSP v neprospech žalobcu. Tým došlo súdom prvej inštancie k zneužitiu práva a porušeniu článku 5 základných princípov CSP.

Navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie, resp. zrušil ho v zmysle § 389 ods. 1 písm. b) CSP v celom rozsahu a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Žalovaný navrhol potvrdenie rozsudku prvého stupňa s poukazom na rozsudok NS SR z 31. 03. 2009 sp. zn. 2Cdo/45/2008.

4. Žalobca vo vyjadrení k vyjadreniu žalovaného zopakoval svoje tvrdenia zdôrazniac, že výsledok konania nezasahuje do postavenia žalobcu v rámci konania o dedičstve, ktorého predmetom bude aj sporná nehnuteľnosť a nejde o nerozlučné spoločenstvo.

5. Žalovaný v odpovedi na vyjadrenie žalobcu opakovane poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 2Cdo/45/2008 a navrhol potvrdenie odvolaním napadnutého rozsudku.

6. Odvolací súd po zistení, že odvolanie podala včas strana sporu proti rozsudku, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 a § 362 ods. 1 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach odvolania žalobcu (§ 380 ods. 1 CSP) v spojení so závislým výrokom o trovách konania (§ 379 písm. a) CSP) a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, ktorý v dostatočnom rozsahu zistil okolnosti rozhodné pre posúdenie prejednávanej veci a svoje rozhodnutie, ktoré je logické a presvedčivé, odôvodnil v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP. Na zdôraznenie správnosti rozsudku okresného súdu a vzhľadom na potrebu vysporiadať sa s tvrdeniami žalobcu v odvolaní odvolací súd dopĺňa ďalšie dôvody.

7. Napadnuté rozhodnutie bolo vydané za účinnosti procesného kódexu, ktorým bol Občiansky súdny poriadok účinný do 30.06.2016. Od 01.07.2016 sú súde povinné aplikovať Civilný sporový poriadok v zmysle prechodného ustanovenia § 470 ods. 1.

8. Právna norma v § 91 ods. 2 prvej vete O. s. p. účinného do 30. 06. 2016 stanovila, že v prípade takých spoločných práv alebo povinností, pri ktorých sa rozsudok musel vzťahovať na všetkých účastníkov

vystupujúcich na jednej strane išlo o tzv. nerozlučné procesné spoločenstvo. Civilný sporový poriadok okrem nerozlučného spoločenstva v § 77 zavádza nútené spoločenstvo, definované v § 78 os. 1 ako procesné spoločenstvo, v ktorom osobitný predpis vyžaduje pre úspech v spore účasť všetkých subjektov právneho vzťahu, pričom podľa jeho odseku 2 súd žalobu zamietne, ak nie je splnená podmienka účasti všetkých subjektov podľa odseku 1.

9. Spor či súčasťou dedičstva po poručiťovi je určitá vec sa v občianskom súdnom konaní prejednáva žalobou dedičov o určenie, že poručiťel bol v deň smrti vlastníkom veci. Ak je tu viac dedičov a dedičstvo ohľadne spornej veci nebolo vyporiadané, nemôžu sa dedičia potom domáhať určenia, že sú spoluvlastníkmi veci. V prípade úspechu takejto žaloby je tento majetok zahrnutý do dedičstva. Preto ak zanechal poručiťel viac dedičov, a ak nebolo dedičstvo medzi nimi vyporiadané ohľadom veci, o ktorú v občianskom súdnom konaní vedenom s osobou, ktorá nie je poručiťelovým dedičom, sú až do vyporiadania dedičstva ohľadom tejto veci všetci dedičia považovaní za jej vlastníkov a z právnych úkonov týkajúcich sa tejto veci oprávnení a povinní voči iným osobám spoločne a nerozdielne. Konania o takejto žalobe sa musia zúčastniť (ako žalobcovia alebo ako žalovaní) všetci dedičia, inak je daný nedostatok vecnej legitímácie.

10. Ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku o nerozlučnom spoločenstve boli dlhoročnou pevnou súčasťou slovenského právneho poriadku, ktorá našla svoj odraz v ustálenej judikatúre. Civilný sporový poriadok, ktorý len precizuje inštitút procesného spoločenstva zavedením núteného spoločenstva bol po predchádzajúcej odbornej aj verejnej diskusii ako zákon č. 160/2015 Z. z. prijatý 21. 05. 2015, účinnosť nadobudol 01. 07. 2016. Právnická aj laická verejnosť mala dostatočne dlhý čas na oboznámenie s jeho obsahom, vrátane jeho prechodných ustanovení. Je odvážne tvrdenie odvolateľa o zneužití práva súdom prvej inštancie, ktoré malo spočívať vtom, že pojednávanie vykonávané podľa procesných ustanovení O. s. p. bolo odročené za účelom vyhlásenia rozsudku, kedy už boli aplikované ustanovenia C. s. p. Odvolací súd musí pripomenúť, že základnou zásadou procesného práva, vychádzajúcou zo zásady zákazu retroaktivity je jeho okamžitá aplikabilita, preto okresný súd nemohol postupovať inak a neaplikovať § 78 CSP. Zneužitím práva by bolo také správanie sa subjektu práva, ktoré by bolo v súlade s platným právom, avšak jeho tvrdé uplatňovanie by nebolo slušné vo vzťahu k ostatným adresátom právnej úpravy. Žalobca postupom okresného súdu poškodený nie je. Ak by aj totiž okresný súd v prejednávanej veci rozhodol do 30. 06. 2016, aplikoval by § 91 ods. 2 O. s. p., čo by pre žalobcu znamenalo rovnaký výsledok - zamietnutie žaloby - z rovnakého dôvodu, pre nedostatok vecnej legitímácie.

11. Nie každé súdne rozhodnutie spadá pod širší pojem judikatúry. Pojem judikatúra zahŕňa publikované (v Zbierke rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SR) rozhodnutia dotýkajúce sa určitej otázky výkladu právnej normy, ktoré sú bezprostredne záväzné iba pre rozhodnutie v konkrétnej veci, neformálne z nich však často súdy vychádzajú. Publikovanie rozhodnutia v Zbierke rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SR je výsledkom dlhodobejšieho procesu zahŕňajúceho riešenie konkrétnej právnej otázky nielen výkladom sporného ustanovenia súdmi, ale aj napr. akademickou obcou, čo ho odlišuje od bežne zverejneného anonymizovaného rozhodnutia. Postupom v prípade rozdielnych súdnych rozhodnutí o tej istej otázke sa zaoberal Ústavný súd SR v náleze III.US 325/2016, kde uviedol, že zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov prislúcha najvyššiemu súdu. V tejto súvislosti už najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 1 Cdo 185/2006 z 1. októbra 2013 vyslovil, že je orgánom verejnej moci, ktorý „ex lege sleduje a vyhodnocuje právoplatné rozhodnutia súdov v občianskom súdnom konaní a na ich základe, v záujme jednotného rozhodovania súdov, zaujíma stanoviská k ich rozhodovacej činnosti vo veciach určitého druhu alebo charakteru, a tak predurčuje ich následný postup aj v iných obdobných veciach“, pričom „ak bol k určitej právnej otázke vyslovený právny názor v stanovisku najvyššieho súdu, sú všetky súdy všeobecných súdov, vrátane samotného najvyššieho súdu, povinné pri svojom rozhodovaní z neho vychádzať, lebo stanovisko je pre ne záväzné“.

12. Odvolateľ v odvolaní poukazuje na rozhodnutie NS ČR sp.zn. 28Cdo/2375/2012, v ktorom Najvyšší súd Českej republiky v dovolacom konaní potvrdil právny názor, že právo podať žalobu o určenie, že poručiťel bol ku dňu svojej smrti vlastníkom majetku má každý potenciálny dedič jednotlivo. Ďalej NS ČR konštatuje, že pre posúdenie, či ide o samostatné alebo nerozlučné spoločenstvo je rozhodujúca povaha predmetu konania vyplývajúca z hmotného práva. Na podanie žaloby o určenie, že právny predchodca žalobcu bol ku dňu svojej smrti vlastníkom dotknutého majetku je oprávnený ktorýkoľvek z potenciálnych dedičov samostatne, lebo ide iba o fázu predchádzajúcu dodatočnému prejednaniu dedičstva a nejde

o nerozlučné spoločenstvo. Odvolací súd len pre úplnosť zdôrazňuje, že toto rozhodnutie vychádza z konkrétne zisteného skutkového stavu a prihliada ku konkrétnym okolnostiam prípadu. Predmetom konania bolo určenie, že právna predchodkyňa žalobkyne bola ku dňu svojej smrti vlastníčkou spornej nehnuteľnosti, ktorá bola prídelovou listinou pridelená podľa zákona č. 46/1948 Zb. o novej pozemkovej reforme.

Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozsudku zo dňa 31. 03. 2009 sp. zn. 2Cdo/45/2008 uviedol, že v konaní o určenie, že poručiteľ bol v deň smrti vlastníkom určitej veci, ak je viac dedičov a dedičstvo ohľadom spornej veci nebolo vyporiadané ohľadom veci, o ktorú v občianskom súdnom konaní vedenom s osobou, ktorá nie je poručiteľovým dedičom ide, sú až do vyporiadania dedičstva ohľadom tejto veci za jej vlastníkov považovaní všetci dedičia a z právnych úkonov týkajúcich sa tejto veci sú oprávnení a povinní voči iným osobám spoločne a nerozdielne. V konaní, v ktorom ide o túto vec majú postavenie nerozlučných spoločníkov podľa § 91 ods. 2 O. s. p. a konania o takejto žalobe sa musia zúčastniť všetci dedičia, inak ide o nedostatok vecnej legitímácie. Následne NS SR v rozsudku sp. zn. 3Cdo/222/2010 zo 14. 03. 2011 o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva zdôraznil, že zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúca povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej musí umožniť stať sa stranou sporu so všetkými procesnými oprávneniami aj povinnosťami vyplývajúcimi z tohto postavenia (nálezy ÚS SR z 23. 08. 2001 II.ÚS 14/2001, z 13. 11. 2002 II.ÚS 132/2002, III.ÚS 170/2006 z 05. 04. 2007). Dedičstvo sa podľa § 460 OZ nadobúda smrťou poručiteľa. Právna úprava dedičského práva však vychádza z princípu ingerencie štátu pri nadobudnutí dedičstva, dedičstvo musí byť súdom prejednané a rozhodnuté. V dobe od smrti poručiteľa do potvrdenia dedičstva alebo jeho vyporiadania nemôže byť istota, s akým výsledkom konanie o dedičstve skončí. Ak zanechal poručiteľ viac dedičov, až do právoplatného rozhodnutia súdu sú považovaní za vlastníkov celého majetku. Z právnych úkonov týkajúcich sa spoločných vecí sú oprávnení voči iným osobám spoločne a nerozdielne a majú postavenie tzv. nerozlučných spoločníkov. Opakovane to platí aj v prípade, ak poručiteľ zanechal viac dedičov a dedičstvo medzi nimi nebolo ohľadne vecí, o ktoré ide v občianskom súdnom konaní vedenom s inou osobou ako dedičom vyporiadané. Až do právoplatného vyporiadania dedičstva ohľadom tejto veci sú všetci dedičia považovaní za vlastníkov tejto veci. Na tento právny názor poukazuje aj rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/444/2013 z 20. 01. 2015.

13. Odvolací súd je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania. Odvolateľ podal odvolanie formálne voči celému rozsudku, ale z obsahu odvolania vyplýva, že de facto výrok o trovách konania nespochybňuje. Výrok o trovách konania je však závislým výrokom, preto odvolací súd vecne preskúmal aj jeho správnosť. Zistil, že okresný súd správne aplikoval ustanovenie § 255 ods. 1 CSP a žalovanému priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu vzhľadom na jeho procesný úspech v spore.

14. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 za použitia § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bol v celom rozsahu úspešný žalovaný.

15. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd⁹ alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).